

Inburgering

RIJK IN UITVOERING • IN 18 FACTSHEETS

Waar gaat het over?

Migranten die zich in Nederland vestigen zijn wettelijk verplicht om in te burgeren. Een belangrijk uitgangspunt van de Wet inburgering 2013 is dat de verantwoordelijkheid voor de inburgering voortaan bij de inburgeraar zelf ligt. Deze moet zijn voorbereiding op het inburgeringsexamen zelf organiseren en hier ook de kosten voor dragen. Deze wet, die de vorige uit 2007 verving, beoogde onder meer een bezuiniging op de overheids-uitgaven: vanaf 2014 structureel € 333 miljoen minder rijksuitgaven. Voor 2016 voorzag de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) nog voor € 215 miljoen aan inburgeringsuitgaven voor de rijksoverheid.

Wie is verantwoordelijk?

De verantwoordelijkheid ligt sinds 2013 bij de minister van SZW. In de jaren daarvoor is deze verantwoordelijkheid nogal eens gewisseld: sinds 2002 hebben zes verschillende ministers het beleid vormgegeven.

Veel wisselingen in verantwoordelijke ministers

Deltaplan								
Wet inburgering buitenland (Wib)								
Wet inburgering nieuwkomers (Win)		Wet inburgering (Wi) 2007					Wet inburgering (Wi) 2013	
2002-2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013-heden
Minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie ¹		Minister voor Wonen, Wijken en Integratie ²			Minister van BZK	Minister voor Immigratie, Integratie & Asiel ³		Minister van SZW
Balkenende I - III		Balkenende IV			Rutte I		Rutte II	

¹ Deze ministerspost is door twee personen bekleed. De laatste twee maanden veranderde de ministerspost in minister voor Integratie, Jeugdbescherming, Preventie en Reclassering.

² Viel onder Ministerie van VROM

³ Viel onder Ministerie van BZK

Figuur 1 Verantwoordelijke ministers inburgeringsbeleid

Om hoeveel geld gaat het?

De minister van Sociale Zaken heeft voor de uitvoering van de inburgeringswet de volgende bedragen in 2016 beschikbaar gesteld:

- € 13,5 miljoen programma-uitgaven SZW, vooral voor het beheer, de ontwikkeling en afname van inburgeringsexamens.
- het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) krijgt € 104 miljoen voor maatschappelijke begeleiding door gemeenten en vergoeding voor de kosten van voorinburgering (het voorbereiden van asielmigranten in asielopvangcentra);

- de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) krijgt € 97,8 miljoen, waarvan € 84 miljoen voor het verstrekken van leningen aan inburgeraars voor de inburgeringscursus, de rest voor uitvoering van het beleid.

Voordat de Wet inburgering 2013 in werking trad heeft het kabinet bezuinigd op inburgeringsvoorzieningen die toen nog via gemeenten werden aangeboden. Het is mogelijk dat de uitgaven de komende tijd zullen stijgen, omdat de afgelopen jaren meer asielmigranten naar ons land zijn gekomen. Van de inburgeraars die in de eerste helft van 2013 (onder de nieuwe wet) inburgeringsplichtig werden, had 60 procent een lening bij DUO afgesloten om de cursus te kunnen betalen.

Vanaf 2014 stijgen de rijksuitgaven aan inburgering

Figuur 2 Ontwikkeling rijksuitgaven aan inburgering

Bron: Inburgering, Algemene Rekenkamer 2017

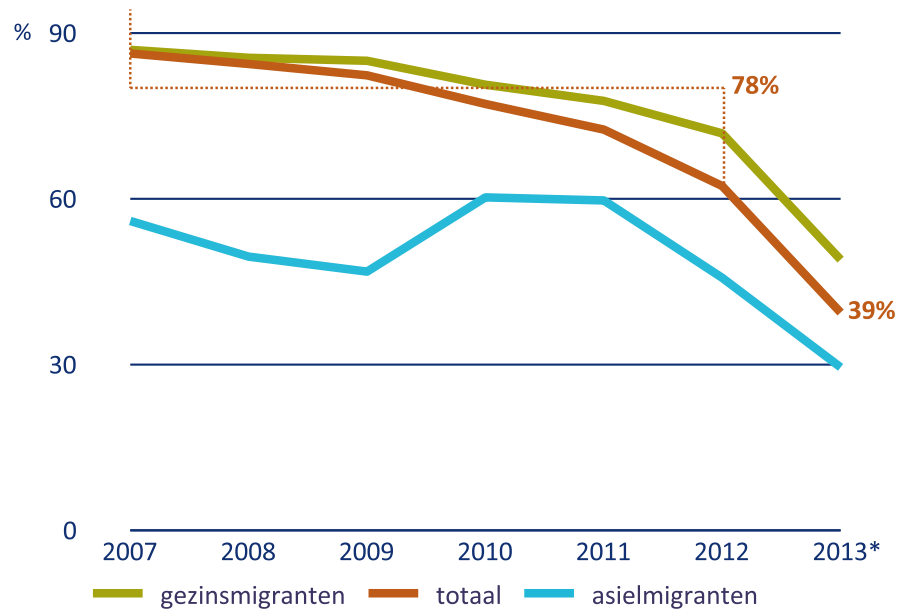

Hoe staat het ervoor en wat zijn de risico's?

Uit het onderzoek van de Algemene Rekenkamer blijkt dat de eigen verantwoordelijkheid, karakteristiek voor de nieuwe wet, in de praktijk onvoldoende werkt. Het merendeel van de inburgeraars heeft ondersteuning nodig bij de start van een inburgeringstraject. Dit geldt met name voor asielmigranten. De wet gaat ervan uit dat migranten op zoek gaan naar een voor hen geschikte inburgeringscursus. Omdat er hierover maar beperkte informatie is, belemmert dit inburgeraars om een passende cursus te kiezen. Bovendien wordt de kwaliteit van een inburgeringscursus zelf niet getoetst.

De nieuwe wet schrijft voor dat een migrant binnen drie jaar het inburgeringsexamen haalt. Die termijn is voor veel inburgeraars te kort: 39 procent is geslaagd binnen de termijn (inclusief eventuele verlengingen). Onder de vorige wet slaagde gemiddeld nog 78 procent binnen de gestelde termijn.

Slagingspercentages onder Wi2007 gemiddeld hoger (78%) dan onder Wi2013 (39%)

* Eerste helft van 2013

Figuur 3 Geslaagde nieuwkomers binnen termijn in de periode 2007-2013 naar aanvangsjaar inburgering (exclusief aantal personen met een ontheffing of vrijstelling, inclusief verlenging).

Bron: Inburgering (Algemene Rekenkamer, 2017)

De wet biedt de overheid de mogelijkheid sancties zoals boetes op te leggen als men niet (tijdig) aan de inburgeringsplicht voldoet. Of deze effectief zijn, is lastig vast te stellen. Wel constateren we dat het verliezen van verblijfsrecht bij niet-voldoen aan de inburgeringsplicht – de sanctie die met de wet van 2013 is ingevoerd – tegen juridische discussies oploopt.

Het huidige beleid lijkt bovendien niet goed aan te sluiten op de ambities en mogelijkheden van inburgeraars. Het stimuleert hen bijvoorbeeld onvoldoende om op het hoogst haalbare niveau examens te doen.

Om het rijksbeleid te kunnen evalueren, is het belangrijk dat de minister van SZW beter inzicht krijgt in het opleidingsniveau van inburgeraars en de wijze waarop zij zich voorbereiden op hun inburgeringsexamen. Het verdient eveneens aanbeveling dat de minister zicht krijgt op de mate waarin inburgeraars participeren in de samenleving. Bijvoorbeeld door in kaart te brengen of zij betaald werk hebben, een opleiding volgen of een uitkering krijgen. Het beleid moet hier immers een ‘wezenlijke bijdrage’ aan leveren.

Onderzoek van de Algemene Rekenkamer

- Inburgering – Eerste resultaten van de Wet inburgering 2013 (2017), Kamerstuk 32824, nr 181
- Brief Reactie op rapport Inburgering (2017), Kamerstuk 32824, nr 183